

De politiska partiernas program 020210.

Innehållsförteckningar till de program partierna har
den 10 februari 2002.

	Program:	Sidan
Moderata samlingspartiet.	September 2001.	2
Vänsterpartiet.	Juni 2000.	2
Socialdemokraterna.	November 2001.	3
Folkpartiet.	1999.	4
Kristdemokraterna.	Juli 2001.	5
Miljöpartiet.	Maj 2001.	6
Centerpartiet.	Juni 2001.	9
Komentarer om partiprogrammen.		11 - 17

Moderaternas idéprogram. September 2001 (56 sidor):

“På tröskeln till mänsklighetens bästa tid.

Moderaterna ska vara den starkaste kraften för frihet, humanitet och framtidstro i svensk politik.” Innehåll:

Förord

I. Utgångspunkter

Det orubbliga människovärdet.

Politikens uppgifter.

II. På tröskeln till mänsklighetens bästa tid

Öppenheten ökar friheten och välbefindandet.

Vetenskapen banar ny väg.

Ett nytt klassamhälle.

Politiken som hinder och maktinstrument.

Makten utmanas.

Lärdomar för förnyelse.

III. Idéer som formar framtiden.

Frihetens avgörande värde.

Människans ansvar.

Samhällets rötter.

Kulturens kraft.

IV. Idéer gör skillnad.

Demokratins uppgift.

Människors deltagande.

Det lokala som ideal.

Kampen för rätten.

Vetenskapens villkor.

Kunskap frigör förmågan.

Arbetets förutsättningar.

Omtanke om varandra.

Naturen vi ärvde.

En ny identitet

Europa en del av världen

Den globala samhörigheten.

Vänsterpartiets partiprogram. FÖR EN SOLIDARISK

VÄRLD. Antaget av vänsterpartiets 33:e kongress

31/5–3/6 2000. (34sidor)

Innehåll

1. Vårt mål.
2. Politisk demokrati.
3. Ekonomisk demokrati.
4. Den gemensamma sektorn.
5. Det svenska klassamhället.
6. Arbetslivet.
7. Rätt till ett värdigt liv.
8. Manssamhället och kvinnokampen.
9. Sexuellt likaberättigande.
10. Vår miljö.
11. Teknik och forskning.
12. Utbildning.
13. Kultur och media.
14. Vår värld.
15. Vårt parti.
16. Vänsterns väg.

Partiprogram för socialdemokraterna.
Beslutat den 6 november 2001 (31 sidor).

Innehåll:

Den demokratiska socialismen.

I Världen av idag.

Utvecklingen kännetecknas av paradoxer.

En ny produktionsordning.

Kapitalets makt.

Nya klassmönster.

II Idéarv och samhällssyn.

A. Våra värderingar

Frihet.

Jämlikhet.

Solidaritet.

B. Arbetarrörelsens historia.

Reformism och revolution.

Arbetarrörelsens utveckling: Den politiska demokratin.

Arbetarrörelsens utveckling: Välfärdspolitiken.

Arbetarrörelsens utveckling: En vidgad jämlikhetssyn.

a.Miljö

b.Jämställdhet.

c.Etnicitet.

d.Diskriminering.

Utveckling åt två håll.

C. Socialdemokratisk samhällssyn i dag.

Demokrati.

En demokratisk ekonomi.

Jämlikhet och mångfald.

Välfärdspolitiken.

Arbete och tillväxt.

Det gröna folkhemmet.

Kunskapssamhället.

a.Det livslånga lärandet.

b.Kultur.

Internationalismen.

Den europeiska unionen.

Svensk säkerhetspolitik.

Frihandel.

Motviker mot det internationella kapitalet.

Freds- och solidaritetsarbete.

Folkpartiets partiprogram. Antaget 1999. (23 sidor).

Innehåll:

LIBERALISMEN

Liberalismens grunder

Respekten för den enskilde

Frihet och förankringar

Det öppna samhället

Liberalismens rötter

Den svenska liberalismen

Ett idéparti

Utmaningar för liberalismen

Demokratin

Välståndet

Jobben

Miljön

Förankringarna

Människan och politiken

DEN VÄXANDE MÄNNISKAN

Kunskap

Utbildning för alla

Förskolan

Grundskolan

Gymnasieskolan

Högskolan

Livslångt lärande

Hälsa

Förebyggande insatser

Vård och omsorg

Respekt

Jämställdhet

Mångfald och tolerans

Skydd

Ekonomisk trygghet

FRIHET I GEMENSKAP

Kultur

Medierna

Konsterna

Kulturarvet

Nätverk

Familjen

Föreningslivet

Boendet

Ekonomi

Spelreglerna

Konsumenterna

Världsmarknaden

Företagaren

Jobben

Skatter

Miljö

Miljöpolitikens medel

Energi

Luften

Mark och vatten

Naturtillgångar

ATT FÖRVALTA MEDBORGARNAS FÖRTROENDE

Medborgarskap

Ansvar, närhet, öppenhet och mångfald

Sverige

Val och folkomröstningar

Kommuner

Regioner

Riksdag och regering

Europa

Försvar och säkerhet

Världen

Flyktingar

Global gemenskap

Kristdemokraternas principprogram. Antaget 28 juni-1 juli 2001. (73 sidor)

Innehållsförteckning:

Förord.

Kapitel 1. Kristdemokratins värdegrund.

Behövs politik ?

Hör etik ihop med politik ?

Ska lagstiftning och juridik bygga på etik ?

Kristdemokratins framväxt och egenart.

Kapitel 2. Människan – ängel eller best ?

2.1. Demokrati.

2.2. Författning.

2.3. Rättssamhälle och kriminalpolitik.

Brottsförebyggande insatser.

Påföljder.

Polis, åklagare och domstolar.

2.4. Säkerhets- och försvarspolitik.

2.5. Europeiska unionen (EU.)

Kapitel 3. Människan – unik eller ett djur bland alla andra?

3.1. Äldre och unga.

Äldre.

Unga.

3.2. Hälsa- och sjukvård.

3.3. Medicinsk etik.

3.4. Människor med funktionshinder.

3.5. Kulturpolitik.

3.6. Religion och kyrka.

3.7. Skola, utbildning och forskning.

Förskoleverksamhet.

Grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning och annan eftergymnasial utbildning.

Universitet, högskola och forskning.

3.8. Jämställdhet.

Kapitel 4. Människan i samhället – sig själv nog eller i behov av andra ?

4.1. Familjepolitik.

4.2. Socialpolitik.

Alkohol och andra droger.

4.3. Förenings- och fritidsfrågor .

4.4. Boende och samhällsbyggande.

4.5. Integration och flyktingpolitik.

4.6. Utvecklingsamarbete och frihandel i en global ekonomi.

4.7. Mänskliga rättigheter i utrikespolitiken.

Kapitel 5. Ett medmänskligt samhälle – går solidaritet och effektivitet att förena ?

5.1. En socialt och ekologiskt hållbar ekonomisk utveckling.

5.2. Internationaliseringen.

5.3. Skattepolitik och rättvisa.

5.4. Kommunikationer.

Kollektivtrafik.

Trafik och miljö.

Trafik och säkerhet.

Informationsteknik (IT).

5.5. Företagande och näringsliv.

5.6. Arbetsmarknadspolitik.

5.7. Regionalpolitik .

5.8. Jord- och skogsbruk samt fiske- och rennäring.

Kapitel 6. Framtidens samhälle – förbrukat eller förvaltad?

6.1. Naturresurser och miljö.

Miljön i ett internationellt perspektiv.

6.2. Naturvård, biologisk mångfald och djurskydd.

6.3. Jakt, fiske och viltvård.

6.4. Genteknik.

6.5. Energi.

6.6. Innemiljö.

Appendix. (Ordlita med förklaringar)

Miljöpartiets partiprogram. Antaget i maj 2001 (60 sidor).

Förord

1. Våra grundvärderingar.

Vår ideologi.
Vår världsbild.
Sverige i världen.
Vår viljeinriktning.

2. Demokrati.

Det öppna samhället.
Deltagande demokrati.
Decentralisering.
Religionsfrihet.
Civil olydnad, ekologiskt nödvärn och samvetsvägran.
Etiska regler för politiker.

3. Det mångkulturella samhället och minoritetsfrågor.

Diskriminering.
Makt och inflytande.
Främlingsfientlighet, etnocentrism och rasism.
Arbetsmarknad.
Bostadssegregation.
Utbildning, skola och modersmålsundervisning.
Respekt för inhemska etniska minoriteter.
Funktionshindrades rätt till lika behandling.
Rätten att vara sig själv oavsett sexuell läggning.

4. Jämställdhet.

Två kön - två världar?
Maktfrågor.
Medvetenhet.
Utbildning.
Hem och familj.
Bilder och vrågbilder.

5. Globala frågor.

Globaliseringens utmaning.
Globala överlevnadsfrågor.
Världshandel.

Skuldavskrivningar.
Utvecklingssamarbete.
Den kriminella ekonomin.
Lokalt självbestämmande.
Supermakter och Nord-Sydkonflikter.
Miljösamarbete.
FN.
Möjlighet att gå före.
Grannsamarbete.
Aktiv svensk utrikespolitik.

6. EU.

Demokrati.
Miljön.
Jordbrukspolitik.
EU och omvärlden.
Utvidgningen.
EMU.
Vårt alternativ.

7. Fred.

Vidgad hotbild.
Fred är vägen.
Omrustning.

8. Migration och asylpolitik.

Att förebygga flyktingströmmar.
Generösare flyktingbegrepp.
Asyl.
Barnens rättigheter.
Introduktion.

9. Kretsloppsekonomi.

Några grundläggande utgångspunkter.
Hållbar ekonomi.
Rättvis fördelning och sunda statsfinanser.
Hållbar tillväxt.
Industriella kretslopp.
Ekonomiska styrmedel.
Grön skatteväxling.

Grön ekonomi som beslutsunderlag.
Konsumentmakt.
Den gemensamma sektorn.
Den informella sektorn och social ekonomi.
Att investera för framtiden.

10. Arbetsmarknad.

Kortare normalarbetstid.
Sänkt skatt på arbete.
Gröna jobb.
Arbetsmiljö.
Lönebidragsanställningar.
Kompetensutveckling.
Jämställdhetsaspekter.
Etnisk mångfald.
Arbetslöshetsförsäkring.

11. Näringsliv.

Mångfald av företagsformer.
Förnyelse

12. Naturvård.

Biologisk mångfald.
Vatten och havsmiljö.
Marksanering.

13. Skog, jordbruk, fiske och livsmedel.

Jordbruk.
Livsmedel.
Jordbruksstöd.
Fiske.
Skog.
Naturvård i skogen.

14. Djurens rättigheter.

Djur i läkemedelsproduktion.
Djurförsök.
Pälsdjur.
Cirkusar och djurparker.
Jakt.

15. Energi.

Energianvändning.
Fossila bränslen.
Kärnkraft.
Förnyelsebara energikällor.
Energibärare.
Vägen till kretsloppssamhället.
Fasa ut den direktverkande elvärmern!

16. Kommunikation.

Miljö-och hälsopåverkan.
Ett transportsnålt samhälle.
Informationsteknik.
Vägtrafik.
Spårbunden trafik.
Sjöfart.
Luftfart.
Forskning och utveckling.

17. Boende.

Boende och byggande.
Boinflytande.
Att hyra eller förvalta bostaden.
Bostadsfinansiering.
Boendesegregering.
Friska hus.
Mobilfria och elfria zoner.

18. Kultur.

Kulturens finansiering.
Medier.
Bibliotek och museer.
Lokal kulturverksamhet.
Kulturminnesvård.
Kulturutbyte.
Idrott.

19. Rättsfrågor.

Konstitutionella frågor.
Miljölagstiftning.
Barnens rätt.

Polisen.
Brottsoffer.
Medborgarvittne och vittnesskydd.
Integritetsskydd.
Kriminalpolitik.
Ungdomsbrottslighet.
Våld i nära relationer.
Hatbrott mot minoriteter.
20. Utbildning.
Undervisningens innehåll.
Skoldemokrati.
Betyg.
Fria skolor.
Skolstarten.
Skolan i ungdomsåren.
Elever i behov av särskilt stöd.
Skolidrott.
Det mångkulturella samhället.
Lärarytelse.
Kommunal vuxenutbildning.
Folkhögskola.
Distansundervisning.
Universitet och högskola.
Studiefinansiering
21. Socialpolitik.
Grundtrygghet.
Självförvaltning.
Barn och föräldrar.
Ungdomar.
Äldre.
Anhörigvårdare.
Funktionshindrade.
De hemlösa situation.
Missbruk.
22. Hälso- och sjukvård.
Synen på sjukdom och hälsa.

Folkhälsa.
Lokal sjukvård.
Vård på sjukhus.
Psykiatri.
Tandvård.
Egenvård och komplementär vård.
Livets början och livets slut.
Etik, genteknik och donation.
Forskning och utveckling.
Läkemedel.
Vårdkvalitet.
Styrning och finansiering.
23. Landsbygd – glesbygd.
Allmän service.
Informell ekonomi.
Utlokalisering och beslut.
Regionalpolitik.
Kommunikationer.
24. Framtidens stad.
Milövänlig trafik.
Bygg tätare.
Bostadsplanering.
Energi.
Vatten.
Avfallshantering.
25. Stigfinnarna - slutord.
Kärleken till livet.
Vägen till framtiden.
Register.

**Centerpartiets idéprogram. Där människor får växa,
antaget den 19 juni 2001.(32 sidor).**

Innehållsförteckning

INLEDNING

MÄNNISKAN ÄR UTGÅNGSPUNKTEN

CENTERPARTIETS POLITISKA IDÉ – FÖRUTSÄTTNINGAR ATT VÄXA

Tilltro till individen - enskilt och i samverkan

Förutsättningar att växa.

- Självbestämmande.
- Livskvalitet.
- Lika möjligheter.
- Företagsamhet och entreprenörskap.

Ansvar, samarbete och resultat

Decentralisering - möjligheten i vår tid.

- Decentralisering av makt och resurser.
- Mångfald.
- God livsmiljö.
- 2000-talet - decentraliseringens tidevarv.

FRIHET OCH RÄTTVISA I EN LEVANDE DEMOKRATI

Frihet.

- Fri bland jämlikar.
- Frihetens ena sida- självbestämmande.
- Frihetens andra sida - faktiska möjligheter.
- Gemensamt ansvar - solidaritet.

Rättvisa.

- Lika möjligheter att vara olika.
- Ta bort inbyggda orättvisor.
- Stöd att växa av egen kraft.

Demokrati.

- Frivillig samverkan är demokratins bas.

- Makten att växa underifrån.

- Demokrati med global räckvidd.

- Den Europeiska Unionen.

ETT SAMHÄLLE DÄR MÄNNISKOR FÅR VÄXA

Det öppna samhället

Social marknadsekonomi.

- Goda spelregler och starka institutioner.
- Tillit är en ekonomisk tillgång.
- Företagssamhet i en decentraliserad ekonomi.
- Arbetets betydelse.
- Skatt till gemensamma angelägenheter.
- En decentraliserad utvecklingspolitik.
- En global ekonomi.

Natur och miljö.

- Människan är en del av ekologiska sammanhang.

- Medicinsk forskning och bioteknik innebär möjligheter och risker.

- Miljö, livskvalitet och hälsa.

- Hälsa och livsmedel.

- Ekonomin ska spegla ekologiska samband.

Sociala nätverk och frivillig samverkan

- Samverkan på frivillighetens grund.

- Socialt kapital bär samman och bygger broar.

- En bättre balans för sociala nätverk och frivillig samverkan.

- Stärk individens rättigheter.

Trygghet och gemenskap.

- Trygghet i de sociala nätverken.

- Trygghet genom solidariskt finansierade välfärdstjänster.

- Grundläggande ekonomisk trygghet.

- Rättstrygghet en kärnuppgift.

Lärande, bildning och kultur.

- Helhetssyn präglad av folkbildningens ideal.
- Utbildning vägen till social utjämning.
- En skola med respekt för varje individ.
- Höre utbildning och forskning.
- Kulturliv ger växtkraft.

Fred och säkerhet.

- Från maktbalans till gemensam säkerhet.
- Internationell solidaritet.
- En internationell rättsordning.
- Svensk säkerhetspolitik.

VÅR TIDS UTMANINGAR.

Förändringens möjligheter.

Många utmaningar återstår.

- Globalisering med mänskligt ansikte.
- Socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar tillväxt.
- Demokrati med global räckvidd och lokal förankring.
- Att växa i förändring.

Att möta utmaningarna

Internetadresser till partiprogrammen:

Moderata samlingspartiet. September 2001.
http://www.moderat.se/pdf/ideprogram_slutversion.pdf

Vänsterpartiet. Juni 2000.
<http://www.vansterpartiet.se/politik/program/pprogram.pdf>

Socialdemokraterna. November 2001.
[http://www.sap.se/sap/partiprogram.nsf/8810AF4540936E53C1256B0C002E496E/\\$FILE/partiprogrammet_beslutat_2001.pdf](http://www.sap.se/sap/partiprogram.nsf/8810AF4540936E53C1256B0C002E496E/$FILE/partiprogrammet_beslutat_2001.pdf)

En mer lättläst variant av programmet finns på
<http://w1.861.telia.com/~u86107412/omr36-39d.pdf>

Folkpartiet. 1999.
<http://www.folkpartiet.se/fp/pdf/pprogram99.pdf>

Kristdemokraterna. Juli 2001.
http://www.kristdemokrat.se/principprogram/kd_principprg.pdf

Miljöpartiet. Maj 2001.
http://www.mp.se/files/20200-20299/file_20290.pdf

Centerpartiet. Juni 2001.
<http://epi.centerpartiet.se/Centerpartiet/upload/Filer/ID»PROGRAMve rssept.doc>

Kommentarer om politiska partiprogram.

I början av 2001 studerade jag moderaternas, socialdemokraternas, vänsterpartiets, folkpartiets, kristdemokraternas, miljöpartiets och centerpartiets partiprogram.

Moderaterna har börjat konkurrera med socialdemokraterna ifråga om klassamhället och om hur man ställer sig till de s k svaga i samhället. Jag ville se hur moderaterna formulerade detta och började mina programstudier med moderaterna.

Moderatprogrammet innehöll saker som socialdemokraterna kanske skulle kunna skriva under på. Jag studerade sedan socialdemokraternas programförslag och de andra partiernas program.

Partierna har naturligtvis rätt att skriva sin program som de vill, men för dem som ska rösta på partierna kan det vara bra att programmen är gjorda så att de relativt lätt kan jämföras.

Den 8 mars 2001 hade jag klar en uppsats om partiprogrammen som jag lade in på min hemsida. Den innehöll bl a kommentarer om programmets uppbyggnad.

Sedan mars 2001 har alla partierna utom vänsterpartiet och folkpartiet skrivit om sina program mer eller mindre, och uppsatsen den 8 mars 2001 är inte helt aktuell. Den finns dock tills vidare på:

<http://w1.861.telia.com/~u86105430/omr36-39b.pdf>

Uppsatsen den 8 mars 2001 började med innehållsförteckningar till de studerade programmen och sedan diskuterades på underlag av programmets innehåll en disposition för partiprogram, där först i programmen placeras partiernas ideologier och deras historia, allmänna ideella frågor om demokrati och internationella beroenden, samverkan o d. Med den början i programmen blir övergripande frågor behandlade och efter det kan de börja behandla politikens detaljer.

Efter diskussionen om ideologier od inlades en uppsats om samhällsplaneringens problem som innehåller ett system med vars hjälp man kan ordna de mer detaljerade politiska kraven. Med systemet som underlag gjordes kommentarer till de olika politiska partiprogrammen.

Det nämnda systemet finns redovisat på Sven Winnells hemsida Där ges en relativt kort redovisning av ett forskningsarbete med titeln: ” Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen.”

Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.

Med kunskaper om verksamheterna och deras samband för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

Rubrik i den engelska introduktionen:

"Problems in Planning. How can we make the World a better place? An Encyclopedic Classification of Human Activities."

I ett avsnitt på hemsidan: "Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem" står på slutet bl a följande:

"Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem. Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet.

Förut har nämnts att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna. Därför vänder sig arbetet i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information."

I det följande kommer delar av uppsatsen 8 mars 2001:

Samhällsplaneringens problem: Hur ska man kunna förbättra världen?

Människorna formar världen.

När man ser ut över världen finner man lätt på både nära och långt håll kriser och elände som leder till olycka för många. Människorna försöker alltid lösa sina problem, med deras olika grader av komplexitet, olika rumsliga dimensioner (lokala - nationella- globala), olika tidsperspektiv (kortsiktiga -långsiktiga), mer eller mindre välinformerade om verkligheten som omger dem. Ofta med oförändrade förhållanden som resultat och inte sällan till det sämre.

Förbättra - vad och för vem? Det finns på jorden levande ting som kan märka förbättringar och försämringar, det är människorna, djuren och växterna. Människorna har psykiska mekanismer med känsloliv som kan registrera obehag och tillfredsställelse. Hur djurens känsloliv är beskaffat är oklart, för växternas del behöver man kanske inte räkna med känslor som behöver respekt. Trots oklarheter om känsloliv hos det levande kan man se allt levande som något som bör respekteras, man talar om att bevara mångfalden, att inte orsaka djuren lidande och inte utrota växter och djur. Skadliga bakterier, virus, parasiter od och ogräs vill man dock bli av med och de vilda djuren ska skötas så att de inte blir till skada. En tanke är att delar i växt-och djurvärlden som idag inte utnyttjas av människorna ska bevaras därför att de på ett eller annat sätt i framtiden kan bli till nytta.

Det viktigaste är att tillfredsställa människorna, men resten av det levande ska man ta hänsyn till i rimlig grad. Människorna är jordklotets herrar på gott och ont, och agerar för att tillfredsställa sin önskemål och behov, utnyttjar den döda och levande världen och strider sinsemellan.

Om man förstår, att det huvudsakligen är människornas verksamheter som avgör utvecklingen har man kommit en bra bit på vägen i frågan om hur man ska kunna förbättra världen. Men människorna kommer i konflikt med varandra om vad som bör göras. Konflikter uppstår mellan individer och grupper och klasser med olika storlekar och olika intressen och mål och konflikter uppstår mellan människor i olika geografiska områden av olika storlekar.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.

Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.

Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:

- * De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.

- * De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.

Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna .

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska-teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.

Vill man förbättra världen måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.

De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska alla åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 6 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

De mänskliga verksamheterna. Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

Framtiden beror av människornas verksamheter, och de kan grupperas i följande 9 verksamhetsområden:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. (10-19)
2. Religiösa verksamheter o d. (20-29)
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. (30-39)
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. (40-49)
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. (50-59)
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. (60-69)
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. (70-79)
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur. (80-89)
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia. (90-99)

I varje grupp kan verksamheterna underindelas i områden i tvåsifferområden och i en del fall i tresifferområden.

Verksamheterna är inte i alla områden av samma karaktär. Man kan säga att det i huvudområdena 1-4 i grunden är fråga om tankeverksamheter och registrering av tankeverksamheter o d. Område 5

gäller i grunden naturforskningsverksamheter och 6 teknologisk-ekonomisk användning av naturforskningens rön till kroppslig-materiell nytta. Områden 7-9 kan anses gälla kulturella verksamheter, där man visserligen använder materiella ting, men där huvudsyftet är nytta för psyket, verksamheterna kan beskrivas som informationsverksamheter med olika slags uttrycksmedel.

1-2 Filosofiska och religiösa verksamheter

1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

- 10 Samlade kunskaper och övergripande värderingar
- 101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
- 102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
- 103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
- 104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
- 105 Övergripande om samhällsforskning och -planering
- 106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
- 107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
- 108 Samhällskunskap. Samhällsguiden.
- 109 Idé- filosofi- och lärdoms historia.

11/19 Individernas inre verkligheter.

- 11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
- 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
- 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
- 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
- 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
- 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
- 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
- 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

2 Religiösa verksamheter o d

- 20 Övergripande religiösa verksamheter o d
- 21 Allmän religionsvetenskap
- 22/28 Kristna religioner
- 29 Icke kristna religioner o d

3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter

- 31 Statistik och demografi
- 32 Statsvetenskap
- 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
- 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots.)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

4 Sambandsforskning. Samband på samhällsnivå.

40 Systemvetenskap. Infostruktur. 41-49.

5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeogr. Utv.lära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi

6 Teknologiska /ekonomiska verksamheter.

60 Allmänt om teknologiska o ekonomiska verksamheter
61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverks.
(Anatomi, fysiologi, hygien, räddning, sjukvårdsorganisation, läkemedel, sköterskevård, terapi, läkarverksamheter, tandläkare, specialiteter, veterinärverksamheter.)
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
(Konstruktion: energi, el, maskiner, apparater, gruvor, militärt, byggnader, trafikleder, vattenbyggnader, vattenavlopp, belysning, transportmedel.)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
(Lantbruk, växtsjukdomar, förädling, åkerbruk, skog, frukt, trädgård, djurhållning, jakt, viltvård, fiske, fiskevård, sjövärd.)

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städning-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.

65 Adm, distribution, kommunikation, organisation o d
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
6525-6529 Militära verksamheter
653 Handelsverksamheter.
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
657 Penningverksamheter. Finans Försäkring. Skatter.
658 Allm. företagsekonomi, Arbetsförmedling o-marknad
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/ byggande av byggnader o anläggningar

7-9 Kulturella verksamheter

7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.

70 Allmänt om konst o kultur.

71 Övergripande planering av fysiska miljöer
72 Formgivning av byggnader o anläggningar, arkitektur
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivn. bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto

78 Musik (konserter o d 792)

79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer o verks.Sport
7911-7913 Seder och bruk .
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets-och turspel Lotteri. Lotto. Tips

795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
7951 Sociologi. Socialvård. Kriminologi.
7952/7956 Sociala miljöer o verks. i fysiska miljöer
7957 Undervisning o d.
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
7959 Sociala miljöer o verks.i allmänna grupper o d

796/799 Sport, idrott o d.

8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

80 Språk.Språkliga verksamh. 802/809 motsv. 82/89.
81 Litteraturvetenskap-historia. 812/819 motsv. 82/89.

82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitt.
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitt på orientaliska och övriga språk o d

9 Saklitterärt. Allm.geografi, historia. Biogr.

90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
91 Allm. geografi, reseskildr.913/919 motsv. 93/99.
92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allm. historia. Världs- och forntidshist.
94 Medeltidens o nya tidens hist. i allmänhet o i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens hist i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

36-39 Politiska krav och politisk planering

36 Politiska krav och politisk planering: individernas kroppsliga förhållanden.

360 Allmänt

361/368 Samhällets vårdproblem o.d.

369 Politiska krav o d om individernas kroppsliga förhållanden med anknytning till alla slags verksamheter av olika slag.

37 Politiska krav och politisk planering: Individernas psykiska förhållanden, utbildning mm.

370 Allmänt.

371/378 Politiska krav om undervisning o d.

379 Politiska krav o d om individernas psykiska förhållanden med anknytning till alla slags verksamheter av olika slag.

38 Politiska krav och politisk planering: fysiska miljöer och ekonomiska verksamheter.

380. Allmänt.

381 Politiska krav o d om övergripande formgivning av fysiska miljöer o d

382 Politiska krav od om formgivning av byggnader o anläggningar od, miljögestaltning

383 / 388 Politiska krav o d om vissa konstnärliga produkter som ingår i de fysiska miljöerna.

389 Politiska krav om ekonomiska verksamheter.

39 Politiska krav och politisk planering: sociala miljöer, nöjen, sport o d.

390 Allmänt.

391/394.Politiska krav om seder o bruk. Offentliga nöjen, teater, sällskapsnöjen, lek,spel.

395 Politiska krav om verksamheter med sociala miljöer, sociala relationer od

396/399 Politiska krav om sport och idrott o d.

Några slutord.

I de svenska politiska partiernas partiprogram får man inte veta mycket om var skiljelinjerna går mellan de olika partierna. Varje parti framställer världen som om det bara finns en enda bild av världen. Programmen försöker vagga in läsaren i partiets världsbild. De kontroversiella ståndpunkterna, konflikterna, glider man i texterna över med förföriska ord.

Det är sympatiskt, att partierna försöker beskriva sina egna ideologier och politik utan att gnälla över andra partier, men kontroverserna, det diskutabla, kommer vanligen inte fram tydligt.

I folkpartiets program beskrivs fyra grundprinciper för demokratin, den offentliga maktutövningen : ansvar, närhet, öppenhet och mångfald. Men det viktigaste är ju kunskaper om det man beslutar om och kunskaper om beslutens konsekvenser för individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och för individernas fysiska och sociala miljöer. Och för att få fram bra förtroendevalda måste den röstande allmänheten ha kunskaper om beslutens konsekvenser i dessa avseenden så att den kan rösta rätt i enlighet med egna åsikter om hur konsekvenserna borde bli.

Innan man förändrar bör man veta om förändringarna leder till förbättringar eller ej. Man bör först undersöka vad man bör vilja, dvs man bör planera, dvs undersöka hur det var och är, kan bli och bör bli.

Planeringar är kunskaps- och informationsprocesser som är framtidsinriktade. Det finns i princip två olika sätt att angripa framtidsproblemen och i väl utförda planeringar bör de två angreppssätten användas i kombination och växelvis:

* man utgår från nutiden och undersöker konsekvenserna i framtiden av förekommande och eventuellt ändrade styrningar,

* man utgår från förslag om framtida tillstånd och undersöker vilka styrningar som nu behövs för att nå de föreslagna framtida tillstånden.

Stockholm den ~~8 mars 2001~~ 10 februari 2002

Sven Winnell

Fyrverkarbacken 40. 112 60 Stockholm .

sven.winnell@telia.com

Sven Winnells hemsida

<http://w1.861.telia.com/~u86105430/>

På hemsidan ges en relativt kort redovisning av ett forskningsarbete med titeln:

” Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen.” Med ett klassifikations-system för mänskliga verksamheter.

Rubrik i den engelska introduktionen:

"Problems in Planning. How can we make the World a better place? An Encyclopedic Classification of Human Activities."

En pdf-fil på 51 sidor inlagd 010601 på entrésidan:

Samhällsplaneringens problem

(<http://w1.861.telia.com/~u86105430/omr01c.pdf>)

En variant av denna med mindre om samhällsplanering och mer om företagsplanering:

En pdf-fil på 41 sidor inlagd på område 658:

“Samhällsplanering och företagsplanering ”

(<http://w1.861.telia.com/~u86107412/omr658b.pdf>)

En pdf-fil på 59 sidor inlagd 011218 på entrésidan:

“Klassifikationssystemet för verksamheter”.

(<http://w1.861.telia.com/~u86107412/omr01d.pdf>)

En pdf-fil på 72 sidor inlagd 011231 på entrésidan:

“Den mjuka infostrukturen.”

(<http://w1.861.telia.com/~u86107412/omr01e.pdf>)

En pdf-fil på 44 sidor inlagd 020125 på entrésidan:

“Demokrati.Samhällsplanering.Skolan.Infostrukturen”

(<http://w1.861.telia.com/~u86107412/omr01f.pdf>)

En pdf-fil på 35 sidor inlagd 020202 på entrésidan:

Samhällsplaneringens problem. Mänskliga verksamheter som formar framtiden.

(<http://w1.861.telia.com/~u86107412/omr01g.pdf>)